

№ 18(203)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ

28 вересня 2007 року

ВИДАВНИЦТВУ «УКРМЕДКНИГА» – 10 РОКІВ

Стор. 6-8

**РЕКТОР ТДМУ ЛЕОНІД КОВАЛЬЧУК:
«ВИДАВНИЦТВО ВІДБУЛОСЯ,
В НЬОГО ДОБРА ПЕРСПЕКТИВА»**

Напередодні десятиріччя видавництва «Укрмедкнига» наш кореспондент поцікавився в ректора ТДМУ, члена-кореспондента АМН України, професора Леоніда КОВАЛЬЧУКА, що, власне, спонукало до створення цього підрозділу нашого ВНЗ.

— Створення видавництва у ТДМУ була моя давня мрія. Її реально втілювати почав ще на кафедрі шпитальної хірургії, яку очолював. Тоді зверстали перші три книги — «Лапароскопічна хірургія жовчних шляхів», «Атлас оперативних втручань», який, до речі, присвятили 40-річчю заснування нашого ВНЗ, та «Вибір методу хірургічного лікування виразкової хвороби». До їх верстки активно долучалися аспіранти кафедри Андрій Господарський та Олег Береговий. З поліграфічними послугами на той час в Україні було надто суцужно, тож ці кни-

ги друкували за рахунок спонсорської допомоги в Польщі.

1997 року мене обрали ректором нашого ВНЗ. Фінансові справи були тоді досить важкими. А треба ж було подбати про виплату піврічної заборгованості зарплатні працівникам, студенти теж не отримували стипендії, всі приміщення потребували ремонту, дахи текли. Та, незважаючи на такі проблеми, все-таки вирішили створити власне видавництво «Укрмедкнига». 30 вересня десять років тому був підписаний відповідний наказ. Усвідомлював: якщо не буде сучасної поліграфічної бази, то завдання, які ставитимемо перед видавництвом, нам просто не зреалізувати. Тож потрібно було шукати кошти не лише для потреб видавничих, а й поліграфічних.

Поштовхом для створення «Укрмедкниги» стала тодішня пекуча проблема з

українськими медичними підручниками. У нашій бібліотеці були навчальні книги, які видані ще 10-20 років тому і, звісно ж, російською мовою. Новий час, Незалежність України вимагали нових підручників і державною мовою. Тому в статуті щойно заснованого нами видавництва так і записали: видання книг проводити винятково українською мовою, іншими мовами — лише з українського перекладу.

Перші кроки видавництва, звичайно, стикалися із складними завданнями. Йшлося навіть не стільки про насичення поліграфічним обладнанням, скільки про залучення кваліфікованих кадрів — друкарів, монтажників, техніків з обслуговування обладнання, редакторів, програмістів, коректорів, інших працівників. Наша наполегливість допомагала нам активно долати ці складнощі й розвивати видавничий комплекс.

«Укрмедкнига» стала справді важливою царинною у поступі нашого університету. Варто нагадати, що коли не було цього видавництва, стати автором чи співавтором підручника мали щастя лише професори Микола Петрович Скакун, Юрій Теофілович Коморовський та Іван Семенович Сміян. Зі створен-

ням у ТДМУ видавничого підрозділу наші викладачі активно взялися за написання підручників, посібників, монографій. Багато хто з них підходив до мене й мовив: «Знаєте, якщо не напишу увечері кілька сторінок нової книги, то погано навіть сплю». Чесно кажучи, мені це було приємно слухати. Нині немає такого викладача (хіба що серед молодих), який не став би автором чи співавтором підручника, посібника або монографії.

Зараз видаємо навіть підручники англійською мовою, авторами їх є, зокрема, й викладачі ТДМУ. У видавництві створили також студію з випуску на компакт-дисках електронних книг. Є й підрозділ з підготовки та друкування навчальних таблиць. Крім того, видаємо 10 наукових журналів, які є у Всеукраїнській передплаті, та газету «Медична академія».

Пишаємося, що нині університети України забезпечені на більш як п'ятдесят відсотків підручниками, що побачили світ в «Укрмедкнизі». У нашій країні нараховують понад 120 медичних коледжів та училищ. Більш як на 80 відсотків навчальної літератури вони змогли придбати у видавництві ТДМУ. У такий спосіб Тернопільський державний медичний університет ім. Івана Горбачевського зробив вагомий внесок не лише в розвиток медосвіти, а й українства, на підтримку українського слова.

Перспектива в «Укрмедкниги» мені бачиться доброю. До Нового року видавництво поселиться в новому приміщенні. Тепер це буде єдиний видавничий корпус. Сподіваюся, що 2008 року зможемо суттєво оновити його комп'ютерне обладнання. Безперечно, завданням наступних років для університету є й розширення поліграфічної бази. Зокрема, маємо нагальну потребу в придбанні двофарбної друкарської машини «Домінант», фальцмашини, триножової машини для обрізування книг.

Видавництво працює ефективно. Крім того, що тут з'являється у світ навчальна література, «Укрмедкнига» приносить певні прибутки, за рахунок яких можемо зреалізувати ті чи інші університетські програми, проекти.

Користуючись нагодою, хочу щиро подякувати всьому колективові видавництва за сумлінну та наполегливу працю на благо університету й медичної освіти України, за творчий підхід до справи. Дбатимемо, аби створити в цьому підрозділі всі належні виробничі умови, щоб його працівники могли отримувати гарну зарплатню. Міцного здоров'я Вам, шановні видавці, добра, життєвих і творчих успіхів!

«Укрмедкнизі» — 10 років! Ніби й не багато. Але зроблене за цей відтинок часу дає право стверджувати: видавництво відбулося, живе й розвиватиметься, друкуючи українську книгу.

Колектив видавництва «Укрмедкнига»

ТВОРИТИ УКРАЇНСЬКИЙ СВІТ БІЛЬШ СПРАВЕДЛИВИМ, ДОБРИМ

Минулої неділі Президент України Віктор Ющенко мав робочу поїздку на Тернопілля. Керівник держави вважає, що потрібно підвищити стандарти життя українських громадян до європейського рівня. На це спрямовані його соціальні ініціативи, про які він сам розповів тернополянам.

«Я ПРИЇХАВ ДАТИ ВАМ ЕНЕРГІЮ, НАДІЮ...»

Перша зустріч на Тернопільщині у Президента України відбулася в м. Бережани. З 1983 року тут на території колишнього монастиря чину бернардинів існує виховна колонія для утримання неповнолітніх засуджених юнаків. Наразі покарання відбувають 185 хлопців, найменшому з яких — п'ятнадцять років. У колонії вони мають можливість навчатися у загальноосвітній школі чи здобувати у спеціалізованому професійно-технічному училищі професії муляра-штукатура, столяра-будівельника, слюсаря механоскладальних робіт і навіть швачки. Безперечно, діє й виробниче підприємство, де позбавлені волі працюють на дільницях деревообробки, будівельних матеріалів, швейних виробів.

Віктора Ющенка приємно здивував той факт, що двоє вихованців колонії змогли заочно навчатися й закінчити Бережанський агротехнічний інститут. «Я приїхав дати вам енергію, надію, — сказав Президент України. — Гідно проведіть час покарання й більше

ференцію для місцевих і всеукраїнських засобів масової інформації. Найближчим часом він має намір підписати Указ про затвердження Концепції реформування Державної кримінально-виконавчої служби. Адже завдання держави щодо пенітенціарної системи — забезпечити реалізацію покарання у вигляді позбавлення волі відповідно до європейських вимог і стандартів. Віктор Ющенко назвав нинішні проблеми цієї служби. Йдеться передовсім про режим утримання та харчування ув'язнених, надання медичної допомоги, організаційно-методологічну роботу у виправно-трудовах закладах. Серед позитивних чинників — зменшення захворюваності на туберкульоз та освітні питання.

Журналістів також цікавила президентська думка щодо переведення українського війська на контрактну службу вже з 2008 року, як про це зараз заявляють деякі політичні сили. Віктор Ющенко переконаний, що армія — та сходинка, на яку має піднятися кожен юнак. «Доки є поняття «Вітчизна», доти буде поняття «солдат», — зазначив глава держави. За його словами, першим роком, коли не оголошуватимуть загального призову в Україні, стане 2010 рік.

КОЗАЦЬКОМУ РОДУ — НЕМА ПЕРЕВОДУ

З Бережан керівник держави відбув до Тернополя. Тут він поклав квіти до пам'ятника Тарасові Шевченку. Відтак кілька тисяч тернополян оплесками та скандуванням «Ющенко!» зустріли Президента країни на центральному Театральному майдані міста, де він узяв участь у закритті VI Всеукраїнського фестивалю козацької пісні «Байда». Мета цього свята — відродження та пропаганда української пісенної творчості, відкриття нових виконавців, виховання патріотизму та естетичних смаків молоді, активізація культурно-мистецького життя України.

У цьогорічному фестивалі взяли участь 650 представників з десяти

ніколи не повторюйте протиправних вчинків. Щоб вами не керував зараз смуток, гнів, ви не опускали рук. Ви — потрібні. Ви — українці. Разом з нашим суспільством будете щасливі. Переконали: з кожним днем ми творимо український світ більш справедливим, добрим. Дуже хотілося б, щоб через власне осмислення формувалася у вас велика шана до держави, де маєте честь жити».

Президент України запевнив неповнолітніх засуджених, що від імені держави робитиме все можливе, аби їхній статус гуманізувався з кожним роком.

У Бережанській виховній колонії Віктор Ющенко цікавився умовами утримання та навчання юних засуджених, оглянув спальні приміщення, відвідав медичну частину, бібліотеку та їдальню закладу. Побував і у церкві, куди щонеділі позбавлені волі йдуть на відправу Служби Божої, де отець Михайло проводить з ними релігійні бесіди. До речі, торік тут охрестили десяток засуджених-сиріт, їхніми хрещеними батьками стали мешканці Бережан. Тепер хрещені замінили хлопцям батьків, навідується до своїх похресників, турбуються про них. Є потреба допомогти і церкві. Адже вона старовинна й потребує ремонту. Президент пообіцяв посприяти, зокрема, у покривельних роботах.

Український Президент під час відвідин Бережанської виховної колонії дав прес-кон-

областей України, а також з Автономної Республіки Крим і навіть з Франції приїхав Григорій Лагойда зі своїми побратимами. У конкурсній програмі змагалися майже сорок виконавців і колективів. Президент України щиро подякував усім учасникам «Байди» «за збереження традицій наших прабатьків та плекання національного духу». На його переконання, українська пісня ідентифікує нас, як націю поряд з нашою мовою, історією, звичаями. Сила ж українського народу — завжди в єдності. «Сьогодні тема єднання є надзвичайно актуальною для демократичних сил України, які, безперечно, винесли уроки з помилок минулого» — зазначив Віктор Ющенко.

А ще Президент підкреслив: українська політика повинна зробити висновки з того, що відбулося за останні два роки. «Мусимо шукати дорогу одне до одного, прощати й разом дбати про національні інтереси», — наголосив він.

На майдані у Тернополі український Президент ознайомив усіх зі своїми соціальними ініціативами. За його словами, наступний рік має стати роком втілення якісно нової соціальної політики, за якої економічне зростання країни повинне добре прислужитися поліпшенню життя кожного громадянина України.

Микола ВІЛЬШАНЕНКО

НОВІ ГРАНІ СПІВРОБІТНИЦТВА

Тернопільський медичний університет відвідала американська делегація представників кадрової компанії «Cambridge staffing solutions» на чолі з генеральним директором Григорієм Фішманом. Мета? Налагодження контактів з університетом та обумовлення напрямків спільної діяльності з ННІ медсестринства ТДМУ.

Ректор ТДМУ, професор Леонід КОВАЛЬЧУК і генеральний директор компанії «Cambridge staffing solutions» Григорій ФІШМАН

Угода, яку підписали як українська, так і американська сторони, значно розширить можливості міжнародної співпраці. Йдеться про навчання американських студентів у ННІ медсестринства та створення філії цього інституту у США. Також досягнуто домовленості й щодо підготовки медсестер на базі ННІ медсестринства та подальшого працевлаштування у США за сприяння компанії «Cambridge staffing solutions».

— Ми надзвичайно вражені високим технологічним рівнем навчання, особливо у ННІ медсестринств ТДМУ. Чудова комп'ютерна зала, електронна бібліотека, лабораторія практичних навичок, викладачі, які блискуче володіють англійською. Такі умови, що створили тут для навчання студентів,

є навіть не в усіх зарубіжних медзакладах. Я в захопленні і з нетерпінням чекаю на дієву роботу у створенні та реалізації освітніх спільних проектів з ТДМУ, — зазначив під час укладання угоди Григорій Фішман.

(Детальніше про компанію «Cambridge staffing solutions» розповімо в наступному номері).

Лілія БАСК

А́вдà'ї ї!

«60 — ТО РАННЯ ОСІНЬ МОЛОДОСТІ»

27 вересня відзначив свій 60-ий день народження головний лікар обласної лікарні, кандидат медичних наук, заслужений лікар України Мирослав Гірняк. Серед численних привітань друзів, колег, пацієнтів були щирі вітальні слова керівництва Тернопільського медичного університету та вру-

— У якій країні хотіли б народитися, за умови, що це не Україна?

— І все-таки в Україні.

— Які миті в житті назвали б щасливими?

— Саме життя — це вже щастя.

— Що думаєте про своє 60-ліття?

— Про те, що 60, — то рання осінь молодості...

— У Вашому житті, напевне, було багато розмаїтих подарунків, а який запам'ятався найбільше?

— Іграшковий поїзд, який батьки у дитинстві подарували на Миколая.

— Хто для Вас є ідеалом у житті?

— Батьки.

— Який фах опанували б, якщо б не довелося бути лікарем?

— Не уявляю себе в іншій професії.

— Чи маєте власний рецепт здоров'я?

— Помірність в усьому, але не аскетизм.

— А успіху?

— Наполеглива праця й поставлена мета у житті.

— На ваш погляд, що потрібно людині для щастя?

— Здоров'я та можливість заробити на свій достаток.

— Ваше найбільше досягнення в житті?

— Може, я ще й не досягнув того, що намітив...

чення мантиї й почесного диплома професора ВНЗ. Колектив редакції приєднується до всіх привітань і побажань та пропонує бліц-інтерв'ю з Мирославом Ярославовичем.

**Записала
Лариса ЛУКАЩУК**

Редактор **Олег КИЧУРА**
Творчий колектив: **Лариса ЛУКАЩУК,**
Оксана БУСЬКА,
Ярослав СТАРЕПРАВО
Комп'ютерна група: **Руслан ГУМЕНЮК,**
Марія ШОБСЬКА

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
тел. 52 80 09; 43-49-56
E-mail academia@tdmu.edu.te.ua.

Засновники:
Тернопільський
держмедуніверситет
ім. І.Я. Горбачевського,
управління охорони здоров'я
облдержадміністрації

Видавець:
Тернопільський
державний медичний
університет
ім. І.Я. Горбачевського
Індекс 23292

За точність
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не завжди
поділяє позицію
авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 300 від 19.12.2000
видане
управлінням у справах
преси та інформації
облдержадміністрації

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг — 2 друк. арк.
Наклад — 2000 прим.
Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано,
віддруковано у Терно-
пільському
держмедуніверситеті
ім. І.Я. Горбачевського.
46001, м. Тернопіль,
майдан Волі, 1.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЇ МІКРООРГАНІЗМІВ

Науковці з різних областей України прибули на науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми екології мікроорганізмів», що відбулася 7-8 вересня у НОК «Червона калина». У науковому форумі взяли участь директор Інституту мікробіології та вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН

України, академік НАН України, професор Валентин Підгорський, завідувач кафедри мікробіології, вірусології та імунології Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, академік НАН України, професор Володимир Широбок, завідувач кафедри інфекційних хвороб Тернопільського медичного

університету, член-кореспондент АМН України, професор Михайло Андрейчин, головний спеціаліст з питань клінічної імунології МОЗ України, професор Валентина Чоп'як, директор департаменту з науки та освіти науково-виробничого і кардіологічного центру «Макс-Велл», професор Леонід Гречаний, завідувач кафедри медичної біології, мікробіології, вірусології та імунології ТДМУ, професор Сергій Климнюк. Серед присутніх на конференції — завідувачі кафедрами мікробіології медичних та фармацевтичних ВНЗ України, представник компанії Pure Research Products LLC (Boulder, Colorado, USA) Людмила Шинкаренко, бактеріологи міської та обласної СЕС, спеціалісти районних санітарно-епідеміологічних станцій, бактеріологічної лабораторії Тернопільської міської дитячої лікарні.

Учасників наукового зібрання щиро привітав голова організаційного комітету, ректор Тернопільського медуніверситету, член-кореспондент АМН України, професор Леонід Ковальчук.

Питання, які організатори винесли на обговорення, набули широкого резонансу серед учасників конференції. Вони були присвячені актуальним дослідженням проблем екології мікроорганізмів, причинам виникнення дисбактеріозів різноманітних біотопів організму людини, захворювань. На форумі розгорнулися дискусії, де визначилися основні напрямки щодо розробки методів лабораторної діагностики дисбіотичних станів,

Ректор ТДМУ, член-кореспондент АМН України, професор Леонід КОВАЛЬЧУК вітає з ювілеєм професора Івана СИТНИКА

їхньої екологічної оцінки, способів корекції. Особливу цікавість викликали наукові напрацювання щодо способів отримання нових пробіотиків, вивчення механізмів їх впливу на мікробіоту людини та тварин.

Про це йшлося у доповідях професора Інституту мікробіології і вірусології НАН України Наталії Тимошок та представника компанії Pure Research Products LLC (Boulder, Colorado, USA) Людмили Шинкаренко, які порушили актуальну проблему використання імуномодуляторів та пробіотичних препаратів для цілеспрямованої корекції імунної відповіді. Науковці оприлюднили результати власних досліджень, які

шпитальних штамів бактерій, що циркулюють у різних відділеннях одного стаціонару. На цьому зацентувала увагу присутніх науковець із Києва Лілія Авдеева. Метою її роботи було визначення антибіотикорезистентності штамів умовно патогенних мікроорганізмів, які колонізують немовлят з високим перинатальним ризиком у відділенні недоношених новонароджених. Результати досліджень підтверджують необхідність постійного мікробіологічного моніторингу антибіотикорезистентності мікробів, які циркулюють у певному відділенні стаціонару, задля корекції тактики раціонального застосування препаратів.

Чимало інформації для роздумів було й у доповіді Леоніда Гречаного, яку професор присвятив актуальним та одвічним питанням тривалості життя людини. Суть роботи у нестандартному погляді на проблему: «Наразі медична спільнота стоїть на порозі нового розуміння ролі мікроорганізмів у розвитку неінфекційних хвороб та скороченні тривалості життя людини. Усвідомлення цього факту призведе до розробки нових методів лікування та профілактики шляхом подолання мікробного фактора як етіопатогенетичного чинника серцево-судинних, цереброваскулярних, онкологічних хвороб, що впливатиме на збільшення тривалості та поліпшення якості життя людини», — наголосив науковець.

Про застосування пробіотиків у лікуванні хронічних колітів мовив Олексій Луцук, доцент кафедри інфекційних хвороб Тернопільського медуніверситету.

Важливим фактором у лікуванні коліту, за твердженням фахівця, є кількісне та якісне відновлення

мікроорганізмів у товстій кишці. У лікуванні перевагу слід надавати комплексним препаратам, що містять кілька видів мікроорганізмів, а також місцевому застосуванню пробіотиків.

Жвавий інтерес в аудиторії викликав розповідь про дослідження іншого вченого з Тернополя, доцента кафедри медицини катастроф і військової медицини ТДМУ Василя Дем'яненка, у якій йшлося про підвищення активності антибіотиків за допомогою лазерного випромінювання. Загалом тернопільські науковці представили на конференції чимало цікавих робіт, зокрема, викладачі кафедри медичної біології, мікробіології, вірусології та імунології нашого університету поділилися з колегами думками щодо вивчення біологічних властивостей пробіотика А-бактерина, а також використання його для корекції мікробіоценозу опікових ран, кишківника, шкіри та при синдромі діабетичної стопи. Примітно, що у роботі конференції взяв участь й автор цього сучасного пробіотика — «А-бактерина» — Геннадій Кремен-

Академік Валентин ПІДГОРСЬКИЙ

Академік Володимир ШИРОБОКОВ

Професор Валентина ЧОП'ЯК

чуцький, який виступив із доповіддю «Видова структура аерококів».

Неординарною та приємною подією на конференції стало урочисте привітання професора Івана Олександровича Ситника з 80-річчям від дня народження та 50-літтям науково-викладацької діяльності. Патріарха вітчизняної мікробіології від усієї душі здоровив ректор ТДМУ, член-кореспондент АМН України, професор Леонід Ковальчук, колеги-науковці, друзі та учні з усієї країни.

У рамках форуму відбулася й нарада завідувачів кафедрами мікробіології, вірусології та імунології медичних ВНЗ III і IV рівня акредитації.

Учасники науково-практичної конференції ухвалили рішення, де намітили заходи, що сприятимуть поліпшенню лабораторної діагностики дисбіотичних станів, їхньої екологічної оцінки, способів корекції. Наголосили на широкому впровадженні результатів наукового пошуку в навчальний процес у ВНЗ медичного, фармацевтичного та біологічного профілів. Вирішили також продовжити роботу щодо вивчення шляхів отримання нових пробіотиків та їхнього впливу на мікробіоту людини й тварин.

**Лариса ЛУКАЦУК,
Ярослав СТАРЕПРАВО (фото)**

КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНОГО ЛІКАРЯ

Водночас як показали зустрічі ректора зі студентами 6-го курсу та під час засідання студентської ради 26 вересня 2007 серед спудеїв все ще залишається певне незрозуміння тих можливостей, які зараз їм пропонує університетський Web-портал у власній професійній підготовці. Дозвольте знову ж таки навести думку ректора, яка звучала на зустрічах зі студентами щодо прогресивності електронних навчально-методичних матеріалів: «Підручник у паперовому вигляді в час свого виходу вже застаріває на п'ять років, а електронні ж матеріали для підготовки до занять, які розміщують викладачі на Web-порталі, містять найсвіжіші дані медичної науки та практики». Тож широке впровадження форми електронного навчання повинно поєднуватися з відповідною роз'яснювальною роботою серед студентів і викладачів.

Тому у цьому матеріалі окреслюємо проблематику інформаційної системи медичного університету та вказуємо на головні етапи її реалізації й перспективи.

Завдання надійного зберігання та доступного представлення великих обсягів навчально-методичної інформації вже давно є однією з найбільш актуальних проблем у роботі ВМ(Ф)НЗ України. В структурі навчального процесу кожного медичного університету існує низка вузлів, куди стікаються потоки навчальної інформації, які треба зберігати та обробляти. Так, завдання зберігання та оперативного представлення складноструктурованої інформації виникають, скажімо:

ніше використовували, треба налаштувати до них ефективний та оперативний доступ. Така технічна можливість з'явилася з активним впровадженням із середини 1990-х років мережі «Інтернет».

7-8 вересня цього року на базі ТДМУ відбулася нарада МОЗ України зі створення єдиного медичного інформаційного простору вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів і закладів післядипломної освіти. На цьому засіданні окреслили завдання на найближчу перспективу – створення єдиного інформаційного простору для медичних і фармацевтичних навчальних закладів (формування банків методичного забезпечення навчального процесу, атестованих курсів, нових інноваційних технологій у медицині та ін.).

Нині всі ВМ(Ф)НЗ України представлені власними Web-сторінками. Як правило, Web-сторінки медичних університетів України виконують лише рекламно-інформуючу функцію. І на жаль, все ще недооцінюються можливості, які надає «Інтернет» та університетська комп'ютерна мережа у розв'язанні питань організації навчального процесу.

Тернопільський державний медичний університет отримав представлення в «Інтернет» одним з перших (починаючи з 1997 року). Починаючи з 2001 року почалася реалізація університетського проєкту з представлення в «Інтернет» навчально-методичних матеріалів.

Нині інформаційну модель такої системи можна представити такою схемою:

– при веденні навчально-методичної документації, яку зберігають на кафедрах;

– в університетській бібліотеці, що містить інформацію як на паперових, так і електронних носіях;

– при розробці навчальним відділом розкладів занять.

Тривалий час вважалося, що подібні завдання складно автоматизувати. Як носій інформації використовували папір. Суттєве полегшення в процесі створення навчально-методичних матеріалів надав комп'ютер, якого почали активно використовувати у ВМ(Ф)НЗ України із середини 1990-х років. Нині комп'ютер широко застосовують у підготовці навчальної інформації та подальшому її зберіганні. Та варто також звернути увагу на ще одну важливу проблему. Це – представлення навчальної медичної інформації. Для того, щоб робочі програми з дисциплін, методичні розробки та навчальні посібники й підручники актив-

Web-портал університету орієнтується на розробку мережевої навчаючої системи, головними завданнями якої є:

– оперативне та повне представлення навчально-методичної документації кафедр;

– використання «Інтернет»-зв'язку «викладач-студент» у навчальному процесі;

– представлення в локальній мережі університету джерел навчальної мультимедійної інформації, що використовують у підготовці спеціаліста, а саме: електронна бібліотека підручників, навчальних посібників та монографій (майже 400 найменувань); навчальні таблиці (до 2000 найменувань); повнотекстові електронні версії восьми журналів, які виходять у видавництві «Укрмедкнига»;

– створення єдиного інформаційного простору вищих медичних (фармацевтичного) навчальних закладів на основі «Інтернет»-технологій з можливістю спільного користування ресурсами навчально-методичного характеру в його межах.

Василь МАРЦЕНЮК, перший проректор ТДМУ

Роботу з формування інформаційної навчальної системи університету проводимо відповідно до «Етапів формування системи електронного навчання ТДМУ», затверджених ректором. Такі етапи містять:

– розміщення викладачами на персональних Web-сторінках наборів слайдів до кожної лекції;

– розміщення викладачами матеріалів для підготовки до лекцій для студентів. Тут подають інформацію (текстовий матеріал з літературних джерел (за винятком основного підручника), необхідні графічні зображення, фото- та відеофільми), прочитавши та переглянувши які студент буде підготовлений до сприйняття лекції;

– кафедри розміщують матеріали для підготовки до практичних занять: текстовий матеріал, малюнки, посилання на відеофільми. Тут викладачі розміщують найціннішу інформацію до проведення занять;

– розсилання центром тестування (кафедрами) оцінок післясеместрових іспитів на Web-сторінках студентів;

– розсилання деканатами інформації про недопуск до іспитів у зв'язку з невиконанням навчальної програми, а також інформації про відсоток виконання ліній практичних навичок по Web-сторінках студентів;

– проведення кафедрами засобами Web-порталу електронного тестування студентів. Попередньо викладачі розсилають оголошення про дату й час такого тестування на Web-сторінки студентів. Після проходження тестування результати розсилають на Web-сторінки студентів і викладача групи;

– надання можливості деканатам робити аналіз успішності студентів через Web-портал. Інтегрування інформаційної системи електронного навчання з програмою «Контингент».

Одним з найголовніших завдань із розробки мережевої навчальної системи стала саме підтримка навчального процесу. Нині інформаційна модель навчального процесу містить такі компоненти, як: робочі програми, методичні вказівки, розклади занять, матеріали для студентів для підготовки до лекцій та практичних занять, презентації лекцій, графіки чергувань викладачів на кафедрах, лінії практичних навичок, сторінки студентів та сторінки викладачів.

В університеті тривалий час працюють над організацією власної електронної бібліотеки. Таку роботу розпочали 1997

Активне впровадження комп'ютерних технологій також належить до нововведень у навчальному процесі Тернопільського медуніверситету. Принагідно наведу слова ректора ВНЗ, члена-кореспондента АМНУ, професора Л.Я.Ковальчука: «Активне використання комп'ютерних технологій вигідно вирізняє європейського студента від нашого, європейського лікаря від вітчизняного». І це насправді так – за кордоном вже тривалий час здобуття медичної освіти та виконання професійних обов'язків в охороні здоров'я немислиме без комп'ютера. Саме тому з ініціативи ректора розпочалася широкомасштабна робота з формування університетського інформаційного простору, ядром якого є Web-портал університету. Така робота нині в розпалі. Впродовж попереднього року сформували головні елементи структури Web-порталу університету, виконали значну роботу зі створення та розміщення електронних навчально-методичних матеріалів викладачів. Наразі проводимо технічну роботу з дистанційного оцінювання знань студентів на кафедрах. Є вже перші результати такого контролю знань на кафедрі анатомії людини, які показали, що і такий напрямок використання Web-порталу слід розвивати.

року зі створення першого в Україні мультимедійного компакт-диску на медичну тематику «Лапароскопічна хірургія жовчних шляхів». Наразі в ТДМУ таких дисків майже 300. Інформаційна модель бібліотеки електронних ресурсів нашого ВНЗ містить такі компоненти: електронні підручники, навчальні посібники, монографії, навчальні таблиці, навчальні відеофільми, мультимедійні навчальні компакт-диски (©Укрмедкнига).

Входження у світовий медичний освітній простір вимагає впровадження в навчальний процес сучасних комп'ютерних технологій. Таку роботу в медичних університетах повинні проводити планово відповідно до попередньо розроблених та ухвалених інформаційних моделей, одну з яких розробили й реалізують у Тернопільському медуніверситеті. Технічне впровадження таких складних програмних комплексів, якими є системи електронного навчання у вищих медичних навчальних закладах, створює принципово нові інтерфейси, що забезпечують зорганізовану роботу усього викладацького складу та студентів. Доступ до інформаційних ресурсів медичного університету повинен здійснюватися шляхом трансформування статичних Web-сайтів у більш динамічні інтерфейси Web-порталів.

Можна з упевненістю заявити, що завдяки потужному Web-порталу Тернопільський медуніверситет отримав гідний інформаційний імідж, який вигідно його вирізняє (повірте, як фахівцю) серед інших ВМ(Ф)НЗ України. У цьому велика заслуга тієї прогресивної позиції, яку зайняли ректор ТДМУ Леонід Ковальчук та ректорат щодо інформатизації медичної освіти. І тепер постає велике завдання перед усім викладацьким складом університету та студентами щодо ефективного використання невичерпних можливостей комп'ютерних технологій на шляху професійної підготовки.

Василь МАРЦЕНЮК,
перший проректор ТДМУ

З ТУРБОТОЮ ПРО КОЖНОГО ПАЦІЄНТА

— Цереброваскулярні захворювання та їх найбільш важка форма — інсульти є нині важливою медико-соціальною проблемою сучасної України, — каже завідувача Центру ранньої медико-соціальної реабілітації інвалідів, учасників війни з органічними ураженнями нервової системи Тернопільської обласної психоневрологічної лікарні Вікторія Боронілова. — Щорічно 450 тисяч осіб потерпають від інсульту головного мозку, фактично — це населення великого міста. За даними ВООЗ, частота інсультів складає майже 1,5-7,4 на одну тисячу мешканців, причому летальність складає 12-15 відсотків від загальної смертності. Варто підкреслити катастрофічні наслідки інсульту — до 84-87 % хворих помирає чи залишається інвалідами і тільки 10-13 відсотків пацієнтів виживають. Але навіть серед тих хворих, що вижили, у 50 % настає повторний інсульт у наступні п'ять років життя. Статистика, погодьтеся, просто вражаюча. Проте, незважаючи на такі невтішні прогнози, поліпшення ситуації все ж можливе.

— Для цього важливо правильно вибудувати систему профілактики етапного лікування та реабілітації хворих, — переконливо доводить Вікторія Боронілова. — Бо ж наукові дані та

Нині жодна людина не може бути впевнена, що завтра їй не торкнеться рука «мовчазного вбивці». Інсульт є другим за частотою захворюванням людей в усьому світі. І підкрадається він, здавалося б, непомітно, забираючи найдорожче — життя. Чи ж потрібно готуватися до цього заздалегідь? Напевне, ні. Але знати, аби призупинити недугу, — необхідно. Бо ж від ставлення до самого себе і цієї патології залежить майбутнє.

й власні результати свідчать, що своєчасна та правильна реабілітація значною мірою підвищує шанси недужого повернутися до повноцінного життя. Задля цього й створили в психоневрологічній лікарні спеціалізований центр, до якого входять інсультне судинне та діагностичне відділення. А 2004 року на базі четвертого неврологічного відділення відкрили центр ранньої медико-соціальної реабілітації інвалідів та учасників війни з органічними ураженнями нервової системи. І ось тепер

Інна ГАРА, доцент кафедри неврології та психіатрії ТДМУ

Завідувача Центром Вікторія БОРОНІЛОВА

на цокольному поверсі одного з корпусів лікарні — чудово облаштований центр. Палати тут більше нагадують житло, аніж похмурі лікарняні приміщення. Адміністрація подбала, аби на стінах з'явилися картини, інші обладунки, сучасні м'які меблі, новий медичний інвентар, які створюють комфорт і затишок.

— Центр розрахований на 30 ліжок, а на рік тут проходить курс реабілітації понад 700 хворих, — розповідає завідувача. — Відновне лікування призначають для недужих із захворюваннями центральної та периферичної нервових систем, цереброваскулярною патологією, вертеброгенними захворюваннями, наслідками травм, запальними захворюваннями нервової системи.

Є у Центрі й своє фізіотерапевтичне відділення. Варто зазначити, що фізіотерапевтичними методами тут приділяють значну роль для реабілітації хворих. Приміщення обладнані сучасною фізіотерапевтичною апаратурою — працюють кабінети діадинамотерапії, електростимуляції, є ультразвукова апаратура, ампліпульс та інші. Щоправда, зараз у відділенні проводять ремонт, аби незабаром збільшити кількість процедур і запровадити нові методи лікування: підводний душ-масаж, перемінні ванни, горизонтальне та верти-

кальне витягання, сухі вуглекислі ванни, колонотерапію та інше.

Для поліпшення якості лікування лікарі-реабілітологи розробили спеціальні схеми ранньої реабілітації хворих та інвалідів з ураженнями НС; впровадили сучасні методики фізичної реабілітації недужих з цереброваскулярною патологією та недугами ПНС; вивчили методику застосування лазеротерапії, лазеропунктури, магнітолазеротерапії в лікуванні судинних захворювань НС, методи електротерапії та електростимуляції для лікування недужих з вертеброгенними захворюваннями.

Успішно застосовують лікарі Центру й нетрадиційні методи лікування — гірудотерапію, голкорексфлексотерапію, ароматерапію, ефективно працює й кабінет психотерапії, де пацієнти проходять курс психоемоційного розвантаження. Запровадили також індивідуальні реабілітаційні карти пацієнтів для наступних етапів реабілітації.

— Що відчуваєте, коли бачите добрі результати своєї роботи? — запитую Вікторію Василівну.

— Впевненість. Бо ж хоч і невеликою командою, але долаючи хворобу, ми повертаємо людей до життя, «примушуємо» їх, аби повірили у власні сили.

Лариса ЛУКАЩУК

Чергова медсестра Марія ШПАК

Медсестра Світлана ТЕРНОПІЛЬСЬКА

21 01 01 a03y

ДАРУНОК ДІЛЬНИЧНИЙ ЛІКАРНІ

Від оперативної медицини у багатьох випадках залежить життя людей. Особливо це стосується сільських медиків, які часто позбавлені можливості у важких випадках доправити хворих до центральної районної лікарні, не кажучи вже про обласну. І якою високою не була б кваліфікація місцевих ескулапів, часто вони бувають безсилами.

Тому забезпечення сільської медицини автомобільним транспортом — одна з болючих проблем сьогодення. Щоправда, цю проблему нещодавно розв'язали для Устя-Зеленської дільничної лікарні Монастирського району, колектив якої отримав машину швидкої допомоги. Че-

кали на неї впродовж багатьох років. До цього використовувати транспорт, якому вже 28 років.

Для вручення автомобіля до сільських медиків завітав начальник обласного управління охорони здоров'я Володимир Курило. Він передав щирі слова вітання від ректора медичного університету, члена-кореспондента АМН України, професора Леоніда Ковальчука, який певний період часу формувався як медик-професіонал саме у лікарні Устя-Зеленого.

До теплих слів і привітань приєдналася голова райдержадміністрації Анатолій Фігель, начальник районного управління охорони здоров'я Геннадій Пасічник, головний лікар району Стефанія Підгірна, сільський голова Василь Нич.

Відрядно й те, що перестав-

ши очікувати обіцянок від держави, кошти для придбання автомобіля швидкої допомоги зуміли сконцентрувати за рахунок місцевого та районного бюджетів.

**Богдан ДИЧКО,
журналіст
Монастирський район**

ДЛЯ ЯКІСНОГО МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Соціальні ініціативи Президента України Віктора Ющенка передбачають позитивні зміни у різних галузях господарського комплексу держави, зокрема, і в охороні здоров'я. Медики Заліщицького району також розробили напрями роботи з покращення якості

лікарняного обслуговування мешканців, догляду за хворими. Серед них — зниження рівня смертності малюків до 8 відсотків (торік — 8,5 відсотка, обласний показник — 9,8) на тисячу новонароджених за рахунок впровадження новітніх технологій та забезпечення положеного стаціонару й дитячих відділень Заліщицької та Товстенської лікарень специфічним медичним обладнанням для виходжування новонароджених з малою масою тіла. У пріоритетах — забезпечення амбулаторій загальної практики сімейної медицини в Буряківці, Дорогичівці, Поділлі, Ниркові, Блищанці, Лисівцях, Дуніві, Касперівцях, Колодрибці, Синькові автомобілями «швидкої допомоги» для термінового транспортування

хворих у районну лікарню. Для цього необхідно 10 автомобілів (УАЗи, «Ниви», «Таврії»). На виконання районної програми «Онкологія» у 2007-2010 рр. необхідно забезпечити якісне проведення профоглядів, знизити кількість занедбаних випадків серед первинних онкохворих.

Під час реалізації районної програми «Протидія захворювання на туберкульоз на 2007-2011 роки» потрібно знизити загальну захворюваність на туберкульоз до 74,4 відсотка на 100 тисяч населення (торік було 74,9 відсотка).

**Любомир СИНЬОВЕРСЬКИЙ,
головний лікар Заліщицької
центральної районної
лікарні, заслужений лікар
України, кандидат
медичних наук**

ВИДАВНИЦТВУ «УКРМЕДКНИГА»

Оксана БУСЬКА,
Ярослав СТАРЕПРАВО (фото)

За десять років, що минули, для розбудови структури зроблено дуже багато. Завдяки динамічному розвитку та орієнтації на передові технології «Укрмедкнига» посіла одне з передових місць у видавничій галузі. Нині видавництво забезпечує підручниками та посібниками навчальні медичні заклади України III і IV рівнів акредитації – на майже 50 відсотків, I і II рівнів акредитації – на 80 відсотків. З книг, які побачили світ завдяки «Укрмедкнизі», величезну бібліотеку можна створити. Перерахувати їхні назви – газетної площі не вистачить. Чимало видань побували на престижних виставках і пошановані почесними відзнаками. Детальніше про друковану продукцію «Укрмедкниги», про колектив видавництва попросила розповісти заступника ректора з видавничої роботи Дарію БОГУН.

– Даріє Ярославівно, такому видавництву, який має наш університет, позаздрив би й найпрестижніший stolичний ВНЗ. З нагоди свята давайте пригадаємо перші кроки. Як усе починалося?

– У період становлення керівництво нашого ВНЗ передусім подбало про структуру видавництва відповідно до мети, з якою його створювали. Зорганізували редакційно-видавничий підрозділ, до складу якого увійшли фахові філологи, які з часом стали досвідченими редакторами, коректорами. Готуючи до друку тексти, де багато медичної термінології, вони працюють спільно з авторами, використову-

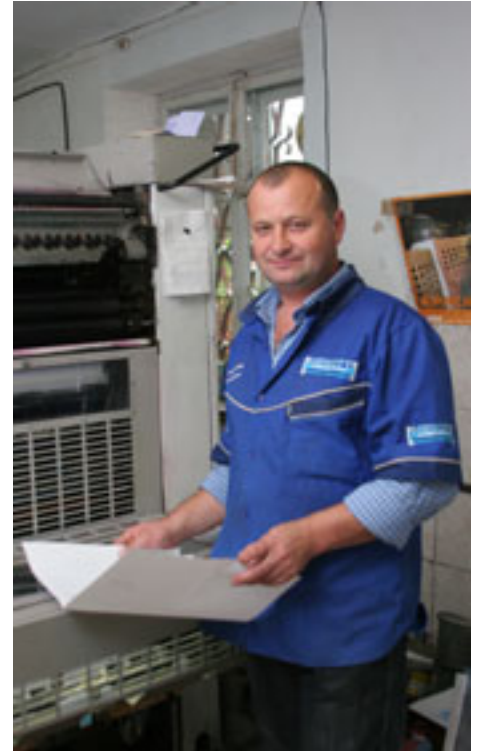
ють масу довідкової літератури (університет нею забезпечує цілковито), дбають про рівень і якість навчальної книги саме як інтелектуального продукту. Другий структурний підрозділ видавництва – відділ комп'ютерної верстки, де працюють люди з вищою технічною освітою, які досконало освоїли різні комп'ютерні програми. Цілеспрямовані, відповідальні, творчі, вони дорожать авторитетом видавництва і працюють сумлінно, самовіддано. Третя складова – студія навчальних таблиць, де розробляють і роздруковують цей популярний різновид сучасної поліграфічної продукції. Працівники відділу реклами й збуту турбуються про те, щоб інформація про новинки «Укрмедкниги» надходила в усі вищі та середні навчальні медичні заклади України. Адже мало випустити гар-

ний підручник. Його потрібно популяризувати, вчасно розповсюдити.

Успіх видавничого процесу забезпечує також наявність надзвичайно важливого поліграфічного підрозділу – друкарні. Наш університет – єдиний вищий медичний навчальний заклад, який має власну друкарню.

Мене дуже тішить, що за всі десять років роботи видавництва не було жодної реклаमाції чи негативної рецензії на нашу продукцію. А щодо масштабів видавничої діяльності, то найкраще про неї говорити, оперуючи цифрами. Отже, поліграфічний ужинок «Укрмедкниги» такий: за 10 років побачили світ 72 підручники, 96 посібників, 46 монографій, 19 підручників і посібників видано англійською мовою.

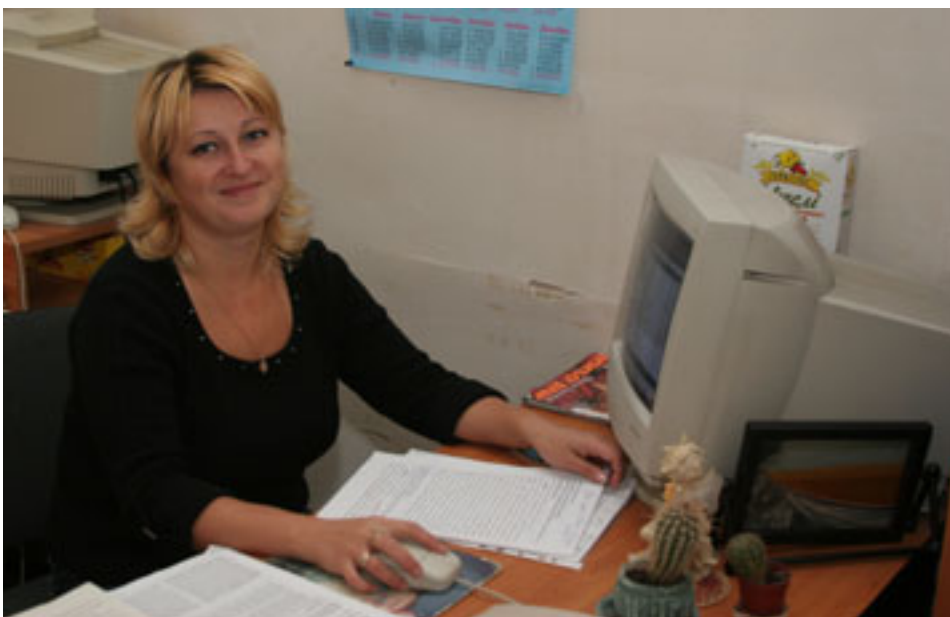
Друкар Іван БОНЯКІВСЬКИЙ

Технічний редактор Світлана ДЕМЧИШИН

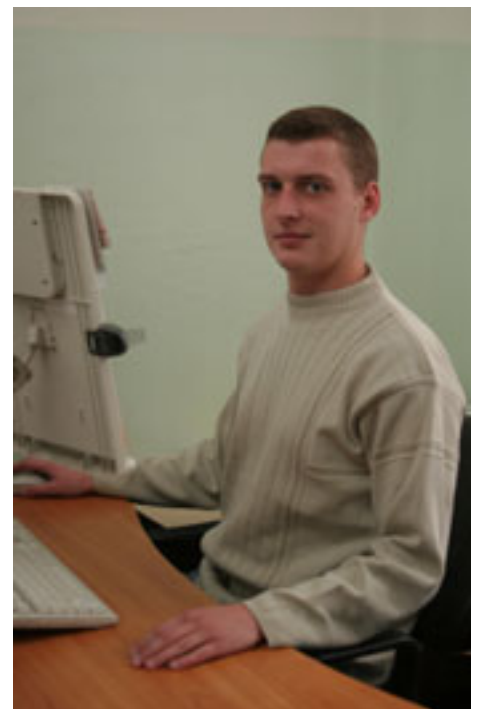
Редактор Віта СИТАР

Оператор комп'ютерного набору Юлія ПНЬОВА

Коректор Лариса МЕЛЬНИК

Інженер-програміст Ігор МАТЛАХ

«МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ» – 10 РОКІВ

Крім друкованої продукції, світ побачили понад півсотні електронних компакт-дисків.

Першими в Україні ми освоїли випуск електронних книг на лазерних компакт-дисках. У такий спосіб висвітлені 53 навчальні теми. Озвучений, з відеофрагментами і слайдами підручник, записаний на компакт-диск – це нова сучасна методологія, переваги якої студенти вже оцінили.

У нашому видавництві виходить дев'ять всеукраїнських медичних журналів, з них – сім президія Вищої атестаційної комісії внесла до переліку тих видань, публікації в яких зараховують як наукові роботи під час захисту дисертації в царині медицини. Тож видання ці мають особливий авторитет і популярність серед науковців і тих, хто прагне ними стати. Крім того, видаємо тези науково-практичних конференцій, наукових симпозіумів, необхідну друковану продукцію для потреб нашого ВНЗ: залікові книжки, матрикули і таке інше. Має університет і власну газету «Медична академія», в якій висвітлюються всі аспекти студентського життя.

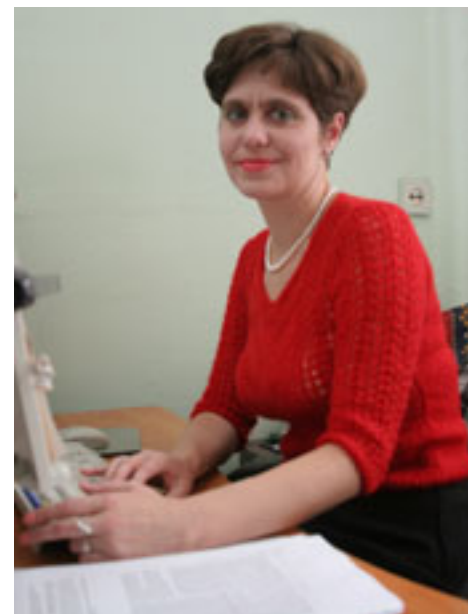
Із самого початку ректор ТДМУ ім. І. Горбачевського, член-кореспондент АМН України, професор Леонід Ковальчук поставив перед колективом завдання зробити видавництво успішним, самоокупним. І цієї мети ми досягли. За підручниками та посібниками, виданими в «Укрмедкнизі», вчать студенти в усіх вищих і середніх медичних навчальних закладах України. Нашу продукцію продають у всіх спеціалізованих книгарнях. Зокрема, її можна придбати у чотирьох магазинах в Івано-Франківську, Львові. У Чернівцях є три спеціалізовані торговельні заклади з медичною літературою. Медичні бібліотеки теж охоче замовляють нашу книжкову продукцію. 15 відсотків зароблених видавництвом коштів спрямовують на потреби альма-матер.

Час показав, що ініціатива ректора мала винятково важливе значення. Адже після розвалу колишнього Союзу на українському книжковому ринку переважали російськомовні видання. Студенти та науковці скаржилися на відсутність української медичної книги. Завдяки нашому видавництву вдалося великою мірою розв'язати цю проблему. З «Укрмедкнигою» плідно співпрацюють провідні вітчизняні вчені-медики, зокрема, академік О.Ф. Возіанов, ректор національного університету, професор В.Ф. Москаленко, інші. В активному прайсі видавництва чимало книг, написаних знаними науковцями ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського у співтоваристві з авторитетними представниками інших вищих медичних навчальних закладів. Нині тисячі студентів навчаються за підручниками від «Укрмедкниги». Серед них – «Основи фармакології з рецептурою», який був виданий у нас одним з перших і який, зважаючи на попит, уже 21 раз перевидавався, одним з найпопулярніших є підручник «Мікробіологія, вірусологія, імунологія», перевидааний 19 разів.

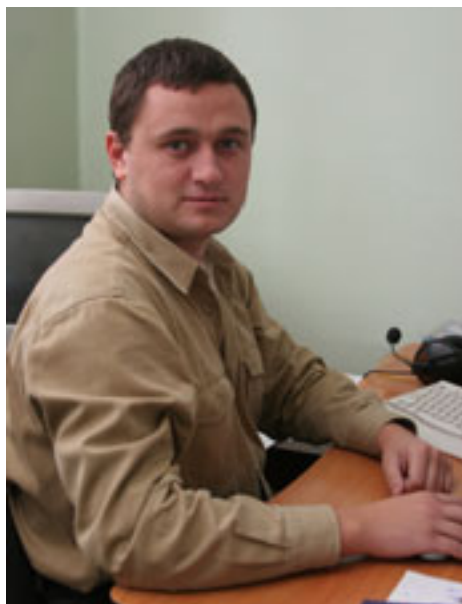
«Укрмедкнига» з успіхом представляє свою продукцію на найпрестижніших всеукраїнських і міжнародних книжкових виставках, форумах видавців. Зокрема, на національному форумі видавців у Львові наше видавництво вже двічі отримувало почесні відзнаки. Є нагороди і з книжкової виставки-ярмарку в Києві. Цьогоріч нас знову запросили взяти участь у масштабному форумі видавців у Львові, який нині набув широкого, несезонного культурного сенсу і це дуже приємно. У дні перемоги здобутках,

Інженери Оксана ПУХАЛЬСЬКА, Наталія БЕНЬКО та провідний інженер Ярослава ТЕСЛЮК

Провідний інженер-програміст Наталія НИЖЕГОРОДОВА

Інженер-програміст Олег КІНДРАТ

Оператор паперорізальної машини Мирослав АНДРІЄВСЬКИЙ

Редактор Лілія ГАЙДА

Палітурниці Ольга ГАЙДА, Марія ФІЛЬ, Оксана СТУП'ЯК, Валентина АНТОНЮК

безперечно, є заслуга всього колективу і, зокрема, людей, які працюють у видавництві з часу його заснування. Це – директор друкарні Оксана Гулько, літературний редактор Віта Ситар, інженери-програмісти Наталя Нижегородова, Ірина Петрикович. Хотілося б подякувати ректорові нашого університету, члену-кореспонденту АМН України, професору Леонідові Ковальчуку, який дбає про сприятливі умови для продуктивної праці колективу видавництва, а також – працівникам бухгалтерії, планового відділу, керівникам адміністративно-господарської частини за розуміння та підтримку.

– Кажуть, видавці покликані змінювати цей світ на краще. Успіху вам у вашій шляхетній справі!

Богдана БУЗУКІНА, керівник відділу реклами та збуту, Тетяна ПІДГУРСЬКА, Ольга КОВАЛЬСЬКА, спеціалісти

Родина

«ДІТИ – НАШЕ ЩАСТЯ Й НАША РОЗКІШ»

Найдорощий скарб, коли в сім'ї лад. Цю прописку істини в нашому суспільстві викликає ще певний подив, а то й пряме нерозуміння. Хоча у всі часи в малих білих українських хатинках завжди було просторо багатоголосся малечі. Батьки як Альона, так і Олексія довго теж не могли збагнути: навіщо їхнім дітям старатися стількома синочками й донечками? Більше того, навіть заперечували, а потім, як-то кажуть, дали собі спокій, мовляв, чинить, як знає. Провідати онуків до Борщова вони не приїжджають тривалими роками – не дозволяють уже літа та здоров'я. Принагідно зауважити, що Олексія зростав у своїх батьків лише один, в Альони є ще сестра.

Заради справедливості скажу, що Альона та Олексія ніколи і не мріяли про велику сім'ю. Альона хотіла виховувати трійко дітей, Олексій же й не задумувався про якусь певну кількість. Зрадів, коли п'ятнадцять років тому дружина подарувала йому сина-первістка. Дмитром назвали. Ім'я це, як відомо, означає, що належний до Деметри, давньогрецької богині родючості. Може, є якийсь у цьому символ. Адаже за

Так кажуть Альона та Олексій Мариненки. Самі вони народилися в Дніпропетровську. Ніколи й не гадали, що власне родинне гніздо зів'ють у районному центрі Борщів, що на Тернопільщині. Тут голова сімейства служив у місцевій військовій частині. Затишне, привітне галицьке місто сподобалося. Сюди привіз свою дружину. Понад шістнадцять років тому вони стали на рушничок щастя. З того часу живуть у мирі та злагоді.

Дмитриком ледь не щороку, мов з рогу достатку, з'являлися на світ його братики та сестрички. Павликові виповнилося чотирнадцять років, Юлі – дванадцять. Давид відзначив своє одинадцятиліття. Альона Вікторівна твердить, що ім'я Давид не подобалося їй, гадки не мала, що так нарече свою кровинку. Коли носила дитину на третьому місяці під серцем, приснився їй сон: двадцятирічний білявий син розмовляє з нею й каже, що звати його саме Давидом. Щойно почувши перший крик хлопчика після народження, одразу промовила: «Давид». Через рік батьки дали життя Русланчикові. Відтак на білий світ прийшла Глорія. Еммануїл має сім років, Кароліні – три з половиною. Артурко наймолодший – ще й рочку не виповнилося. Ім'я йому дали самі діти.

Лікарі свого часу заборонили Альоні Вікторівні народжувати, адже переживали за її здоров'я. Не послухалася. Нині їй – тридцять п'ять років, чоловік старший на три роки. Жінка мовить, якщо Богові буде завгодно, то ще з радістю та любов'ю дасть життя іншим діточкам. До речі, жодного разу їй не робили кесаревого розтину. У всьому подружжя покладається на Господа. Колишні атеїсти після з'яви перві-

стка раптом чомусь стали читати Біблію, відтак увійшли до громади євангелістів. Дітей теж навчають слова Божого. Як, зрештою, вчать любити ближнього, як самого себе, а також працю. Тому хлопчики та дівчатка знають свої обов'язки добре. Для старших, звісно, головне – шкільна наука, навчаються на «добре». По дому також батькам допомагають приборати в помешканні, помити посуд, погратися з меншими братиками й сестричками. Найстарший Дмитрик мріє вже про професію кухаря, а також стати власником мережі ресторанів. Наразі вправляється у фаховому вмінні, тож залюбки допомагає матері варити суп, борщ чи розмаїті каші.

Багатодітна родина проживає в чотирикімнатній міській квартирі. Придбати помешкання їй допомогла три роки тому місцева влада. До того тулилися в приміщенні, що мало сорок квадратних метрів. Узагалі владні верстви постійно цікавляться життям маленьких Мариненків. Лїнької пори дбають, аби хтось з хлопчиків чи дівчаток відпочив, оздоровився у дитячих таборах. Певними речами допомагають добротчинники, Товариство Червоного Хреста.

Безперечно, сім'я живе не в розкошах, але й не у кричущій бідності.

Альона МАРИНЕНКО із своїми дітьми

Діти мають у користуванні комп'ютер, мешкають у теплі, відчувають любов і лагідність батьків. «З роками, – ділиться думками Альона Вікторівна, – розробили для себе своєрідну схему, як розподіляти, витратити кошти, які маємо. Тому сини й доньки наші не є обділені ні духовно, ні матеріально. Кожному з них виділяємо й так звані кишенькові гроші на морозиво, різні ласощі чи на якусь потрібну їм річ». День народження обов'язково святкують. Тоді линуть щирі вітання на адресу іменинника. На столі ж, як правило, з'являється торт, цукерки, інші солодощі. Кожен з діточок старється подарувати якийсь сувенір. Нехай цей дарунок і невеличкий, але він завжди дорогий та вартісний увагою, щирістю.

Більшість часу хлопчики й дівчатка проводять з мамою, тато ж, як годиться, працює в одній з місцевих фірм, заробляє гроші. Від держави отримують щомісяця на всіх півтори тисячі гривень. Звичайно, діти більшають, а з ними й клопоти. Та Мариненки не нарікають, хоч сутужно, проте життя сприймають у всій його красі. Місце проживання не хочуть змінювати. Мовляв, їм тут добре, до того ж, на їхню думку, в малому місті легше багатодітній родині дати собі раду. Основою, підмурівок свого буття вибрали християнські засади – любов, терпіння. Ці принципи й допомагають долати сім'ї Мариненків всі перешкоди, негаразди, тривоги та клопоти.

Микола ВІЛЬШАНЕНКО

І А xAÑ²

ПРИРОДА ТЕРРОРИЗМУ

Тероризм як політична та соціальна форма боротьби, існував сторіччями. Мета, яку переслідував, і кількість жертв при терористичних актах змінювалися залежно від технічного прогресу й історичних умов розвитку суспільства. Для кінця ХХ і початку ХХІ сторіч характерне наростання інтенсивності конфлікту між християнською та ісламською цивілізаціями, що попереджує більш масштабні терористичні акти.

Світовий тероризм пов'язаний передовсім з відродженням ісламського фундаменталізму, який вимагає повернення до основ ісламу без його модернізації. Найбільш реакційним напрямом став вахабізм. Вахабісти визнають тільки одного Бога (Аллаха), виступають за єдність мусульман в усьому світі, соціальну гармонію та братство. В більшості ісламських країн відсутні пияцтво й алкоголізм, до мінімуму зведені вбивства та злочинства. Глобалізація протягом останніх десятиліть дала зростання економіки й технічного прогресу (Іран, Пакистан тощо). Водночас помітний суттєвий демографічний приріст населення мусульман.

Сприяли відродженню ісламського фундаменталізму негативні явища в християнському світі та їх ідеологічний конфлікт. Церква не забороняє абортів, одностатеві шлюби, наркотики тощо, що є вороже для ісламу. Захід не може похвалитися міцністю дотримання моральних принципів. Звідси кредо ісламистів: «Християнська цивіліза-

ція – це цивілізація зла». Сприяють ворожнечі підтримка США Ізраїлю в боротьбі з палестинцями, поширення примусовим шляхом американського способу життя і форм американської демократії на Близькому Сході. Здавна відомий афоризм «Немає Бога, крім Аллаха і Америки його ворог». Сприяв конфлікту навіть невдалий виступ Папи Римського Бенедикта XVI у Регенсбургському університеті (2006 р.) щодо діяльності пророка Мухаммеда.

Оскільки для ісламських фундаменталістів США є втіленням зла, то 11 вересня 2001 року в Нью-Йорку терористичним актом був зруйнований світовий торговельний центр, тоді загинуло майже три тисячі американців. При тероризмі немає лінії фронту, подібні акти повторювалися в країнах Заходу та Росії.

До найбільших воєнничих терористичних ісламських організацій відносять «Аль-Каїду» («Міжнародний ісламський фронт джихаду проти іудеїв і християн»), що створив 1988 р. Усам бен Ладен. Він продовжує залишатися духовним батьком більшої терористичних організацій. «Аль-Каїда» переслідує мету створення мусульманської держави в усьому світі, нараховує кілька тисяч бойовиків. Штаб-квартира знаходиться в горах Афганістану. Терористичні акти «Аль-Каїда» готує переважно в Західній Європі та США.

Організація «Хезболлах» («Послідовники пророка Мухаммеда») створена 1982 року в Лівані, нараховує майже три тисячі членів, має підтримку (зброя, валюта тощо) від Ірану та Сирії. Вона проводить терористичні акти переважно в країнах Близького Сходу, 2006 року спровокувала війну між Ізраїлем і Ліваном. Згідно з її ідеологією Ізраїль як країна має бути знищений.

Організація «Хамас» уже десятки років діє в Палестині, має військові загони, чітку та сувору дисципліну. Свої зусилля спрямовує на боротьбу з Ізраїлем. Саме боротьба арабів з іудеями породила новий вид тероризму – шахідів. 1994 р 20-річний палестинець Хашид прив'язав до себе 10 кг тринітролотуолу і на блок-посту сектора Газа «завів» «пекельну машину». Загинули всі ізраїльські військовослужбовці, а тіло самого виконавця було розірвано на тисячі шматочків. Це був перший акт такої самопожертви, який пізніше повторили сотні шахідів зі словами «Дорога до Аллаха коротша автоматної черги».

Починаючи зі школи «Хамас» і «Хезболлах» готує дітей стати шахідами за необхідності, їх навчають ненависті до неісламістів. Оскільки наразі основні етапи боротьби були між Ізраїлем і Палестиною, то кредом цих організацій став афоризм «Ми прокладемо дорогу в рай черепами євреїв».

Як стверджують ісламські фундаменталісти, акції шахідів не є самогубством, а джихадом, тобто священною війною на захист ісламсь-

кої віри. У Корані справді йдеться про джихад у боротьбі з неісламістами. Дії шахідів розцінюють, як кару Божу, коли сам Аллах вибирає героя для жертви. Їх вважають воїнами та героями Аллаха. Шахідів починають готувати з дитинства, але спеціальну підготовку вони проходять у таборах (Ірак, Афганістан, Пакистан тощо), де в їхній голови втлумачують культ смерті, як героїзм.

Шахід впевнений, що після самопожертви та терористичного акту він підніметься на небо і з найближчими родичами буде по праву руку від Аллаха. Батьки горді за такого сина чи доньку, а не сумують з приводу смерті. Шахід готовий померти, якщо при цьому загине більше іудеїв і християн. Вищезгаданими діями воїни Усама бен Ладена завдають чутливих ударів по західній глобальній системі безпеки та економіці. Чимало мешканців США живуть зі страхом перед терористичними актами.

Останніми роками найбільше терористичних актів вчинено в Іраку, де є зараз 160 тисяч американських військовиків. Щорічно в цій країні буває понад 3000 терористичних актів. При них загинули десятки тисяч іракців, а також майже чотири тисячі американців. Саме цей військовий конфлікт в Іраку породжує й підтримує шахідів. До того ж останні вибрали дві форми терору:

За допомогою пояса шахід-бойовик підриває себе в людних місцях і забирає з собою на небо невірних; – начинені вибухівкою автомашини, почасти разом з бойовиком, вибухають на ринках, біля поліцейських дільниць, мечетей, на

людних вулицях. Такі акти майже кожного вечора демонструють по телебаченню. Щодо військової техніки американців із солдатами, то вони частіше підриваються на мінах (бомбах) на дорогах.

Наведу два приклади з найбільшою кількістю загиблих:

– 14 серпня 2007 року в місті Кахантая, де проживають переважно курди-езиди (неісламісти), було підірвано п'ять автомашин з вибухівкою. Внаслідок терористичного акту загинуло 500 осіб, ще більше було травмовано. В листопаді 2006 року в шийтському районі Багдада загинуло 215 мешканців. Між іншим, при Хусейні в Іраку до окупації не було терористичних актів.

До нового виду тероризму, який за останні роки починає розвиватися, відносять кібертероризм. Він небезпечний тим, що керування терористичними діями, надавання інструкцій проводять у віртуальному просторі («Інтернет»). За такого варіанту неможливо виявити організаторів і замовників. Через кіберканали ісламські фундаменталісти навчають своїх членів, а також впливають на психічний стан певної частини населення. До кібертероризму відносять хакерів.

На щастя, в Україні не мали місце прояви системного тероризму, не виявлено ні однієї терористичної організації, не здійснювалися терористичні акти. Хоча теоретично підґрунтям можуть бути такі внутрішні фактори: різке соціальне розшарування суспільства, політична нестабільність, слабкість виконавчої влади та особливо кримськотатарські відносини.

Борис РУДИК,
професор ТДМУ

КНИГА – ПРОДУКТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ

Час підтвердив правильність цього кроку.

— Якби довелося почати все спочатку, — каже Оксана Омелянівна, — нічого у своїй долі змінити не хотіла б. Бо люблю свою роботу, живу нею. Щаслива, що працюю в такому дружному, згуртованому колективі, що потенціал нашого ВНЗ стрімко зростає, з року в рік зміцнюється його матеріально-технічна база, а відтак динамічно розвивається й університетський видавничо-поліграфічний комплекс. А починали ж, можна сказати, з нуля.

Друкарню відкрили 23 травня 1998 року. Видавництво, створене у вересні 1997-го, вже працювало, відтак за задумом ректора треба було зробити наступний крок — налагодити виробництво друкованої продукції. І закипіла робота. За досить короткий термін закупили й встановили обладнання, підібрали кваліфіковані кадри, відшліфували технологічний процес на всіх його етапах: від початкового (підготовки паперу) до кінцевого (виготовлення книги).

Перший, видрукований у власній друкарні, підручник побачив світ уже наприкінці травня 1998 року. Це була праця професора нашого університету Івана Ситника «Мікробіологія, вірусологія і імунологія». За цією книгою нині навчаються тисячі студентів, її не раз перевидавали. Після першого підручника нові найменування, нові автори. Зростали накладди, вдосконалювалися технології. І

Директор друкарні Оксана ГУЛЬКО

вже за досить короткий термін друкарня нашого ВНЗ вийшла на передові позиції в поліграфічній галузі.

Нині підручниками, монографіями, брошурами наші студенти — майбутні фахівці цілком забезпечені. У нас друкують також журнали, збірники матеріалів медичних конгресів, науково-практичних конференцій, які проводить ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського, а також різноманітну бланкову продукцію для потреб університету.

Надруковані книги — це матеріалізований задум автора. Вони приходять у рукописах, які досліджені редактори видавництва «Укрмедкнига» готують до друку, а далі вже до роботи беруться фахівці поліграфічного процесу й випускають книгу у світ, щоб всі бажані могли її придбати. А всі разом роблять одну добру й потрібну справу.

У тому, що колектив працює як добре налагоджений механізм, — заслуга ректора нашого університету, який зібрав професіоналів, що звикли якісно виконувати свою роботу. Дуже важливою є атмосфера взаємопідтримки, співпраці, і це теж у традиціях ТДМУ. Кожен з 25 членів колективу друкарні зривав вагомий внесок у її становлення. Назвати всіх поіменно у газеті, на жаль, немає можливості, але хотілося б відзначити тих, хто працює найдовше й проявив себе якнайкраще. Це — технолог Любова Логін, фото-монтажист Оксана Сенчук, брошурувальники Надія Романюк, Ольга Грицишин, Мирослава Савка, друкарі Оксана Храневич, Мирослава Юрасова, Ганна Зваричук.

Узагалі колектив тут молодий. На той час, коли було створено друкарню, середній вік праців-

Після закінчення Львівського поліграфічного інституту (нині це Українська академія друкарства) Оксана Омелянівна Гулько отримала скерування на роботу в Ужгород, на великий поліграфічний комбінат. Усе в житті молодого спеціаліста складалось якнайкраще, але мрія повернутися додому, на рідну Тернопільщину, не полишала. Тож, коли отримала запрошення очолити друкарню нашого ВНЗ, створену за наказом ректора ТДМУ ім. І. Горбачевського, знаного хірурга, члена-кореспондента АМН України, професора Леоніда Ковальчука для видання підручників, посібників, методичних матеріалів та іншої медичної літератури, — погодилася не вагаючись.

ників не перевищував 25 років. За невеликим винятком, всі, хто прийшов тоді, трудяться в друкарні й донині. Плинності кадрів немає, і це теж важливий показник.

—У друкарні ТДМУ ми одними з перших у Тернополі впровадили технологію виготовлення книг у твердій палітурці, попередньо проламінованої, а також технологію безшвейного скріплення книжкових блоків термоклеями, — каже Оксана Гулько.

Невдовзі в літописі друкарні почнеться новий етап. Для видавничо-поліграфічного комплексу споруджують дуже гарне приміщення. Власне, воно вже побудоване, на завершених опоряджувальні роботи. У триповерховому будинку розмістять і видавництво, і друкарню. Для продуктивної роботи будуть створені всі умови, поліпшиться матеріально-технічна база. Нині друкарня має три друкарські машини, одну лиссторизальну, автомат для без-

швейного скріплення блоків, ламінатор, ниткошвейну машину. На нових виробничих площах можна буде розмістити й нове обладнання, що дозволить збільшити обсяги виробництва друкованої продукції та скоротити терміни виходу в світ підручників, посібників, інших видань.

Такі перспективи, звісно, вселяють оптимізм і налаштовують на ще більш плідну роботу. Безумовно, позитивні зміни дуже істотні.

Наостаток ще трохи статистики, яка краще за слова розповідає про видавничий процес, що з кожним роком набирає обертів. Скажімо, торік з друкарні нашого університету вийшли в світ 32 підручники, 23 навчальні посібники, три монографії. Вагомий ужинок!

Цього року до вже виданих книг долучаться нові, сучасні. Шляхетна це місія — видавати книги!

Надія ГОРОШКО

ДИВО-ЕЛІКСИР

ВІДКРИЛА «ДЖЕРЕЛО МОЛОДОСТІ»?

Новий спосіб запобігти появі зморшок розроблений співробітницею Європейського університету. Вона створила антиоксидант рослинного походження, який повільно окислюється, несприйнятливий до високих температур і підтримує вироблення колагену й еластину в шкірі.

Предметом дисертації доктора Оріт Боссі із сільськогосподарського факультету Європейського університету в Реховоті став антиоксидант, який бореться з вільними радикалами, що викликають старіння багатьох тканин тіла, в тому числі шкіри. Вона не уточнила, з якої саме рослини походить антиоксидант, який тепер патентують.

У невеликих кількостях вільні радикали безпечні для організму і, більше того, беруть участь у багатьох фізіологічних процесах. Але коли їх стає занадто багато, вони викликають збій у виробленні таких протеїнів, як колаген та еластин, що надають шкірі еластичності і гладкості.

Багато антиоксидантів продають як пігулки. Серед них — віта-

міні С і Е, а також одержуваний із зеленого чаю галат епігалокатехіну. Але вони швидко окислюються і розпадаються під впливом тепла, яке скорочує їхню ефективність.

За словами Боссі, новий антиоксидант стійкий до високих температур, розчиняється у воді і слабо піддається окисленню, що дає йому зберегти свою ефективність протягом тривалого часу.

Оріт Боссі проводила дослідження на клітинах шкіри мишей, які подібні до людських. Вона піддала клітини опроміненню ультрафіолетовими променями сонця, причому частина з них оброблялася антиоксидантом, а інша — ні. Контрольна група без антиоксиданту показала значне зростання кількості вільних радикалів, тоді як з обробленими клітинами цього не сталося.

На відміну від сонцезахисних кремів, які лише захищають шкіру від частини шкоди, завданій ультрафіолетовими променями, антиоксидант Боссі, за її словами, сповільнює старіння шкіри. Вона заявила, що на відміну від косметичних препаратів відкриті нею речовини «впливають на найглибші шари шкіри, а не тільки на епідерміс».

ОБ'ЄКТИВ

Владислав ЛОГАЙДА, студент стоматологічного факультету

Віталія ДОВГАЛЮК, студентка фармацевтичного факультету

Азәәәә?

ЗАБОРОНА НА БІЛІ ХАЛАТИ

Британські лікарі наступного року змінять традиційні білі халати на практичніший одяг. Це один із заходів урядової кампанії

щодо боротьби з лікарняними інфекціями. Медикам буде заборонено носити одяг з довгими рукавами, прикраси і навіть го-

динники. Передбачено також запровадження нових видів захисного одягу, наприклад, синтетичних фартухів. Чоловікам-лікарям в Англії також не можна буде носити краватки.

В УКРАЇНУ, НА СВЯТУ ГОРУ СЕРЦЕ КЛИЧЕ

Ця сув'язь з рідним краєм не дозволила йому навіть за сорок років асимілюватися в російському середовищі, допомогла не втратити мелодію української мови. Маючи громадянство сусідньої держави, для паспорта все-таки придбав обкладинку із синьо-жовтим прапором та Тризубом. Він — українець, до дна свого ества. На світ прийшов на Лемківщині (тепер — польські терени). Родина Антоніних теж зазнала комуністичної наруги — насильно була переселена із землі своїх предків. Тоді Василеві добігав десятий рік. Був післявеликодний тиждень. Батько, як і багато господарів села, орав у полі, аби засіяти ниву золотистим зерном. Після полудня в поселення враз увірвалися танки. Почалася депортація. Горіли хати, плакали люди, ревіла худаба... Всіх мешканців його Ославиці зігнали на майдан коло церкви. До залізничної станції величезні впродовж тижня. «Це була хресна дорога», — тихо мовить Василь Федорович. У незвідані світи Антоніви подалися всією великою родиною: дідусь, бабуся та подружжя з чотирма дітьми (наймолодша донька мала лише два місяці). Ославицю чекала страшна доля — вона зникла з географічної мапи, її змели із землі. Василь Федорович приїжджав кілька разів вклонитися рідному селу, місце, де стояла їхня хата, не знайти. Вразило до глибини душі, що з місцевої церкви тут спочатку зробили вівчарню, а потім розібрали. Цвинтар же ... переорали. Новим місцем проживання для переселенців Антоніних стала Свята гора в Полупанівці. У місцевій школі малий Василько продовжив навчання. А коли відчинив двері у самостійне життя, то зажагнув здобути фах

лікаря. Фортуна усміхнулася — став студентом медичного ВНЗ. Згодом з дипломом випускника тодішнього Тернопільського медінституту отримав скерування до Краснодона, що на Луганщині. Відпрацювавши тут необхідних три роки, захотів і надалі опанувати медичну науку. В Тернополі — не пощастило, тож подався до російської столиці. Нині Василь Федорович — завідувач кафедри оториноларингології Російського державного університету дружби народів, заслужений діяч науки цієї країни, доктор медичних наук, професор.

Каже, на кафедрі завжди лунає українська мова. Студенти навіть інколи жартують, що тут, мов Київ.

Професор Василь Антонів активно займається не лише науковою, а й громадською роботою — зокрема, є головою ради Московської регіональної громадської організації «Товариство української культури «Славутич». Між іншим, почесний президент цієї структури — льотчик-космонавт Павло Попович.

Товариство через два роки відзначить своє двадцятиріччя. Його внесок в український розвій на російських теренах — неоцінений. На дворі ще стояв холод радянської епохи, а учасники «Славутича» висловлювалися за державну незалежність України, проводили розмаїті

акції. При товаристві створили різні секції: економічну, літературну, медичну, історичну, юридичну. Своєю енергійністю, працелюбністю і любов'ю до України запалювали інших Стефанія Гнідіна, Микола Шекір, Роман Дмитришин, Микола Козло. Дехто з них уже відійшов у вічність, але їхні добрі справи живуть у пам'яті. Багаті й впливові московські українці допомагали фінансово. Тож могли собі дозволити навіть видання дванадцятитисячним накладом власної газети «Український кур'єр». Майже дев'ять років видання несло український дух у російській стороні. Нині такий часопис теж конче потрібний, але немає коштів, щоб зреалізувати видавничий проект.

Узагалі, за словами Василя

Цьогорічного серпня когорту громадян іноземних держав, які удостоїлися українських відзнак, поповнив Василь Антонів. Він нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня. Вже сорок років мешкає й працює в російській столиці. Але серце його кличе завжди в Україну. Кілька разів на рік лине на рідну землю, на Святу гору, де з нетерпінням чекає на сина мати, яка наступного року зустрине своє дев'яностоліття. Свята гора у селі Полупанівка, що в Підволочиському районі на Тернопіллі, не лише вулиця, де провів свої юні роки, не лише ландшафтний заповідник і місце для прочан, це його всесвіт, його джерело любові та оберіг українства.

Антоніва, російським українцям турбуватися своїми національними справами набагато важче, ніж, скажімо, в Європі чи на американських континентах. Йдеться не лише про фінансові проблеми. Щойно створивши «Славутич», просили у московської влади храм, який збудований на кошти гетьмана Івана Мазепи. Тоді він був напівзруйнований, слугував гуртожитком. Але цю святиню для українців так їм і не передали, зате згодом тут загосподарувала одна з протестантських громад. Свого часу в Підмосков'ї отець Андріан (родом з Дніпропетровщини) zorganizував православну парафію Київського патріархату. Але недовго українці могли співати осанну Богові рідною мовою. Здобувати знання українською хлопчикам і дівчаткам можна хіба що в недільній школі, що діє при Українському культурному центрі. Товариство тісно співпрацює з цим центром. Тут зорганізують розмаїті заходи, відзначають українські державні та релігійні свята.

Зараз створюють сайт «Славутича». Безперечно, активно діють різні секції Товариства, займаються науковими, літературними, історичними дослідженнями. Скажімо, Микола Шекіра написав і видав книгу про гетьмана України Петра Дорошенка. Як відомо, чотирнадцять останніх років свого життя цей український лицар прожив в підмосковному селі Ярополець. Цариця Софія 1648 року подарувала йому маєток. Його праправнучка Наталя Гончарова стала дру-

жиною Олександра Пушкіна. Кажуть, що саме за порадою цього видатного російського поета 1838 року був збудований Мавзолей Петра Дорошенка у формі каплички. До відновлення цієї каплички 1999 року долалося і товариство «Славутич». Допомагає воно і місцевому краєзнавчому музею.

Василь Антонів мовить, що до праці у товаристві стараються залучати якомога більше молодих. Син Роман і донька Тетяна теж у круговерті активної громадської роботи. До речі, вони прекрасно володіють українською, як, зрештою, і їхня мати — росіянка за національністю. Вдома Антоніви спілкуються, ясна річ, рідною мовою. Роман, маючи лише п'ять рочків, уже читав вірш Василя Стуса на відкритті пам'ятника поетові в Тернополі. Нині він здобуває економічні знання. Тетяна ж пішла професійним шляхом батька й працює зараз асистентом на його кафедрі. У місті над Серетом її теж пам'ятають — свого часу під час святкування Дня Незалежності на Співочому полі вона разом з двоюрідним братом Василем Бендерою захопила тернопольян виконанням танцю й пісні та навіть здобула перше місце.

Ядром допомоги українцям у Москві називає Василь Федорович Антонів товариство «Славутич». «А як материзна помагає?» — поцікавився. І почув цілком патріотичну відповідь: «Україна допомагає нам уже тим, що вона є!»

Микола ВІЛЬШАНЕНКО

НОВОСІЛЛЯ

У ПІДГАЙЦЯХ ВІДКРИЛИ НОВУ ПОЛІКЛІНІКУ

Голова ОДА Іван Стойко та голова облради Михайло Миколенко взяли участь в урочистому відкритті поліклінічного відділення Підгаєцької центральної районної комунальної лікарні.

Виступаючи перед учасниками урочистостей, очільник виконавчої структури краю сказав: «До цієї події колектив Підгаєцької поліклініки йшов довгим шляхом, але наполегливо та впевнено. І зараз маємо чудовий результат. Те, що сьогодні стає до ладу нова поліклініка, свідчить про реальну турботу влади щодо задоволення потреб краю і, зокрема, мешканців Підгаєччини. Дякую усім, хто долучився до створення цієї поліклініки, — будівельникам і лікарям, а також керівництву району, яке на-

Стрічку перерізають (зліва направо) голова Підгаєцької РДА Ігор М'ЯКУШ, начальник обласного управління охорони здоров'я Володимир КУРИЛО, голова ОДА Іван СТОЙКО, голова Підгаєцької райради Василь ГОЛОВАТИЙ, голова облради Михайло МИКОЛЕНКО

полегливо відстоювало це будівництво і дбало про його успішне завершення.

Вітаючи вас з цією вагомою подією, зичу вам добра, Божої

ласки, натхнення і віри в Україну, в її щасливе майбутнє, а також — робити все, щоб люди, які будуть приходити до вас зі своїми потребами, поверталися

тільки з вдячністю, адже ви, лікарі, повертаєте людям здоров'я, продовжуєте життя, і я зичу вам успіхів у цьому покликанні».

Іван Стойко нагородив грамотами облдержадміністрації краєвих працівників поліклініки, а також передав документи на сучасний флюорограф вартістю 340 тис. грн., який було придбано за рахунок державної програми і доправлено в поліклініку напередодні.

Після урочистої церемонії перерізання стрічки та освячення приміщень поліклініки голова ОДА Іван Стойко ознайомився з умовами обслуговування пацієнтів, а також спілкувався з медичними працівниками поліклініки.

ДОВІДКОВО

Потужність поліклінічного відділення Підгаєцької центральної районної комунальної лікарні — 260 відвідувань за

зміну. Реконструкцію та будівництво відділення провели за рахунок коштів, виділених з державного бюджету.

У складі поліклініки будуть функціонувати кабінети сімейного лікаря, інфекціоніста, ендокринолога, фтизіатра, кардіолога, психіатра, нарколога, невропатолога, травматолога, хірурга, онколога, уролога, дерматовенеролога, отоларинголога, офтальмолога.

Працюватимуть кабінети УЗД-досліджень, флюорографічний, ендоскопічний, кабінет функціональної діагностики, лікувальної фізкультури. При поліклініці розгорнуть відділення денного стаціонару на п'ять ліжок.

2008 року реорганізують поліклінічне відділення у відділення загальної практики-сімейної медицини для обслуговування м. Підгайці та приписної дільниці. (Прес-служба ОДА)

СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ГУРТОК: ПІВСТОЛІТТЯ ТОМУ

Через два місяці від початку навчання в Тернопільському медінституті було створено студентське наукове товариство. Першим головою ради обрали студента II курсу В.Т. Тронца, науковим керівником призначили завідувача кафедри оперативної хірургії і топографічної анатомії, доц. В.К. Цвірка.

Організація студентського наукового гуртка на кафедрі патологічної фізіології припадає на вересень-жовтень 1957 року. Із самого початку керував його роботою завідувач кафедри доц. Е.Н. Бергер, допомагала йому ас. О.О. Маркова. Першими прийшли в гурток і систематично, двічі-тричі на тиждень, займалися експериментальною науковою роботою студенти тодішнього III курсу І.С. Чекман, В.С. Кривохатко, А.С. Чумак, Є.О. Нечай і С.М. Самсонова. Крім проведення дослідів, вони вивчали відповідну наукову літературу за рекомендаціями кураторів гуртка. Молоді науковці працювали з натхненням. Завдяки їхній наполегливості за короткий час вдалося виконати два дослідження на такі теми: «Дія препарату бджолиної отрути на прояви деяких алергічних реакцій у тварин» (І.С. Чекман, Є.О. Нечай, В.С. Кривохатко) та «Зміни чутливості організму тварин до електричного струму при гіпер- і гіпотермії» (С.М. Самсонова і А.С.

конференції, яка відбулася 17 квітня 1960 р., він зробив доповідь на тему «Зміни реакції системи кровообігу на дію аденозинтрифосфорної кислоти при асфіксії». Ця і ще одна робота, виконана за його участю, доповідалися на XXII студентській конференції Чернівецького медінституту (19-20 грудня 1960 р.). Реферативні огляди доповіли на засіданнях гуртка С.О. Небеска — «Експериментальні гіпертонії», а також Д.Т. Рогатинська і А.А. Кондратюк — «Основні дані про фізіологію і патологію наднирників».

Дослідження молодих науковців швидко знайшли визнання за межами інституту. Роботи І.С. Чекмана, В.С. Кривохатка, Є.О. Нечая і А.С. Чумака «Про анемізуючу дію ацетилхоліну» та «Дія препарату бджолиної отрути на деякі алергічні реакції у тварин» були відзначені грамотами Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти тодішньої Української РСР.

На четвертій інститутській студентській конференції (16 квітня 1961 р.) гуртківці доповіли дві роботи: А.А. Кондратюк і Д.Т. Рогатинська — «Про вплив видалення наднирників та чутливість тканин до ацетилхоліну» і С.О. Небеска — «Дослідження вмісту еритроцитів і гемоглобіну в крові при деяких ураженнях нирок в експерименті».

З 1962 р. почали виходити збірники тез доповідей студентських конференцій інституту. В матеріалах п'ятої конференції (3-5 квітня 1962 р.) була опублікована робота Ж.П. Пасічник і В.С. Кривохатка, шостої (26-27 квітня 1963 р.) — робота І.П. Дудника, В.С. Шенкмана і В.П. Юрачківського (названа серед кращих у вступній статті керівника СНТ проф. О.Т. Хазанова), сьомої (23-24 квітня 1964 р.) — робота Н.В. Бучака і М.Й. Рейди, восьмої (21-23 квітня 1965 р.) — робота Т.Д. Алексеевої і О.Я. Порохняка, дев'ятої (20-21 квітня 1966 р.) — дві роботи (Т.Д. Алексеевої, Я.О. Бадюка і В.М. Ребеля). На цьому друкування студентських тез надовго перервалося.

Дослідницьку роботу гуртківці поєднували з ретельним опрацюванням літератури і робили узагальнюючі доповіді на засіданнях гуртка. 1966-67 навчального року було заслухано доповіді Л.Т. Поганяєвої «Розвиток уявлень про механізм анафілактичних реакцій», Л.П. Пшеничної «Роль фізіологічно активних речовин в алергічних реакціях організму», Л.П. Романюк «Роль нервової і ендокринної систем у розвитку алергічних реакцій», Л.Г. Бойчука «Аутоімунні реакції». Особливу схильність до теоретичних розробок загальнопатологічного характеру проявив гуртківець О.Я. Порохняк, який протягом 1967-70 рр. підготував кілька доповідей: «Нозологічний принцип та індивідуальність у лікувальній і профілактичній медицині», «Несвідоме», «Математика і біологія». Він успішно виступав з ними не лише на XII і XIII студентських конференціях Тернопільського медінституту, а й в інших ВНЗ.

Кращі роботи СНТ постійно надсилали для участі в позаінститутських наукових заходах. Роботи В.А. Жуковського і Т.В. Онипчук «Вплив гострої крововтрати на дихання і напруження кисню в тканинах щурів» (керівник — проф. О.О. Маркова) включили в програму тодішньої Всесоюзної студентської конференції в м. Харкові (16-21 вересня 1968 р.), нагородили дипломом і опублікували. Роботи Я.О. Бадюка надіслали на республіканську конференцію, а дві роботи (М.М. Тихоліз і В.Я. Яковлев «Біоструми мозку і серця при гострій асфіксії у щурів» та Л.І. Поганяєва і Л.П. Пшенична «Зміни електоркортикограми при анафілаксії») взяли участь у закритому Всесоюзному конкурсі.

1969 р. до XII наукової студентської конференції гуртківці кафедри випустили стінгазету «Єврика».

Наприкінці 60-х років гурток поповнився новою групою активних науковців. Серед них — С.Ю. Фоменко, Л.Г. Блажко, Д.М. Гузенко, Ю.П. Довгалюк, Ю.С. Шугалей. Продовжували працювати Я.О. Бадюк, М.М. Тихоліз, В.Я. Яковлев. До керівництва студентською наукою прийшли асистенти В.А. Боярська, В.В. Файфура, Ю.І. Бондаренко. Роботу С.Ю.

Фоменко і Д.М. Гузенка «Дія карбахоліну на біоструми серця і мозку у щурів з експериментальними порушеннями функції щитовидної залози» (керівник — В.В. Файфура) схвально оцінили на XII студентській конференції ТДМУ (9-11 квітня 1969 р.) і надіслали на XX студентську конференцію Каунаського медінституту (20-21 лютого 1969 р.), де її відзначили грамотою МОЗ Латвійської РСР і опублікували.

Чотири студентські роботи ввійшли до програми VII Республіканської конференції медичних і фармацевтичних ВНЗ Української РСР (Київ, 1970) і надруковані в її матеріалах. Авторами цих праць — Я.О. Бадюк, В.М. Ребель, М.М. Тихоліз, В.Я. Яковлев, О.Я. Порохняк. Перши-

не зрозумілий тепер потяг до навчання та інших видів діяльності. Згадуючи ті роки, часто вдаємося до трафаретного вже терміну «культ навчання». Так от, цей культ не був єдиним, поряд з ним існували й інші. Залежно від вподобань, молоді люди знаходили себе в науковому пошуку, громадській роботі, спортивних змаганнях, художній самодіяльності. Цей культовий конгломерат дуже яскраво характеризує студентів тих далеких років. І знову, повертаючись до молодих науковців, скажемо, що набуті ними навички експериментальної чи клінічної практики дали відчутні результати пізніше, коли випускники інституту почали поповнювати штати лікувальних закладів, наукових установ і кадрових ВНЗ. Багато з них зв'язали свою долю з серйозною наукою, і гуртківський досвід зіграв для них роль трампліна, з якого почалася їх творча біографія.

Цікаво простежити за долею колишніх гуртківців кафедри 50-60-х років. І.С. Чекман став відомим фармакологом, членом-ко-

Гуртківець В.С. КРИВОХАТКО допомагає доц. Е.Н. БЕРГЕРУ та асист. О.О. МАРКОВІЙ у проведенні експерименту з перехресним кровообігом

ми трьома керувала проф. О.О. Маркова, четвертою — проф. Е.Н. Бергер.

На XIV конференції ТДМУ були удостоєні грамот доповіді Л.Г. Блажко (керівник — Ю.І. Бондаренко), В.Л. Гусюк, М.П. Олинець та В.Ю. Іваненко (керівник — В.А. Боярська). Роботу Ю.П. Довгалюка і Ю.С. Шугалей (керівник — В.В. Файфура) відзначили цінним подарунком і надіслали на Всесоюзну конференцію в Мінськ. За успішну роботу студентський гурток кафедри нагородили грамотою.

Якщо давати загальну оцінку роботі гуртка у 50-60-і роки, то треба підкреслити, що студентська наука тих часів не була масовою. В гуртку працювали, як правило, п'ять-шість студентів і зрідка — понад десята. Все це були ентузіасти, які швидко опанували основи лабораторної та експериментальної практики й ставали надійними помічниками викладачів. Така співпраця приносила взаємну користь. В ті часи і викладацький, і студентський колективи відзначалися надзвичайним розмаїттям. Викладачі прибули з дуже багатьох навчальних і наукових закладів з власними науковими школами і традиціями, а із 620 студентів лише першокурсників набрали в Тернополі, решту (на II і III курси) перевели з різних ВНЗ України. Незважаючи на цю строкатість, тодішні студенти проявили неймовірно цілеспрямований, майже

респондентом АМН і НАН України, академіком Нью-Йоркської академії наук, заслуженим діячем науки і техніки, лауреатом Державної премії України. Тривалий час очолює кафедру фармакології Національного медичного університету (Київ), керував НДІ фармакології і токсикології. Захистили кандидатські дисертації і влилися у викладацький колектив Тернопільського медінституту Є.О. Нечай (кафедра нервових хвороб), Д.Т. Рогатинська-Смачило (1939-1994) (кафедра фізіотерапії), В.Я. Яковлев (кафедра терапії факультету післядипломної освіти). Протягом багатьох років очолює Тернопільський обласний наркологічний диспансер кандидат медичних наук Ю.С. Шугалей. Патолофізіологію обрав своїм фахом лише один гуртківець тих часів — Б.З. Шенкман, доктор медичних наук, професор, в минулому довголітній співробітник Саратовського медуніверситету, нині — завідувач лабораторії функції тромбоцитів медичного центру Тель-Хашомер (Ізраїль). Звичайно, більшість колишніх гуртківців присвятила життя практичній медицині, але час проведений на кафедрі за експериментальною роботою, вони, сподіваємося, не вважають даремно втраченими.

**Василь ФАЙФУРА,
Марія ХАРА,
професори ТДМУ**

Молоді науковці А.А. КОНДРАТЮК і Д.Т. РОГАТИНСЬКА за підготовкою дослідів

Чумак). Обидві роботи ввійшли до програми першої загальноінститутської наукової студентської конференції та заслухані 15 травня 1958 року.

Наступного навчального року студенти IV курсу І.С. Чекман, В.С. Кривохатко і А.С. Чумак працювали над експериментальною темою «Про анемізуючу дію ацетилхоліну», а студенти III курсу О.М. Кулагін, В.А. Могильов, О.Р. Сіренко, Ю.М. Орнатівський і В.А. Ковтун — над роботою «Про деякі експериментальні впливи на резистентність організму до гіпоксії». На засіданнях гуртка (їх відбулося чотири) було заслухано також оглядові доповіді «Хімічні фактори нервового збудження і їх роль в патології» (О.М. Кулагін) і «Реактивність організму та її роль в патології» (Ю.М. Орнатівський).

Далі продовжував експериментальну роботу В.С. Кривохатко. На третій студентській

І СТАРІСТЬ – У РАДІСТЬ, ЯКЩО Є ЗДОРОВ'Я

Є що їсти, є що пити, та нема коли вже жити.

Аж ось і старість, а де ж мудрість?

Все, що я міг зробити б, вже зробив, а на більше немає ні часу, ні можливостей.

Діда згадували не за те, що на печі спав, а за те, що з печі впав.

Жоден ледар не доживає до глибокої старості.

Життя таке коротке, що не встигнеш відчути, коли треба йти на небо.

Змолоду байдикуватимеш – на старість горе знатимеш.

Коли молодість лінива, то старість плаксива.

Коли хочеш довго жити, треба вчасно постаріти.

Молодість скаче, а старість плаче.

Найрозумніший той, хто себе за розумного не має.

На старого вовка і миші залазять.

На старості тисячі напастей.

Не старіють ті, хто рано помирає.

Пенсіонери – це люди без майбутнього.

Пенсіонери – люди, які мають минуле, але вже не мають майбутнього.

Поживеш подовше – побачиш побільше.

Сам старий, а душа молода.

Справи наші, як літа наші.

Старість приходиться без попередження.

Старість погана тим, що вона закінчується смертю.

Старість іде – хвороби за собою веде.

Старий віл рівну борозну веде.

Що заробиш в юності, те будеш мати в старості.

Щойно дитина починає розуміти, вона починає старіти.

ФОТОВІКНО

Водограї Тернополя

Фото Миколи ВІЛЬШАНЕНКА

О'єääî

ШОТЛАНДЦІ СТАЛИ МЕНШЕ ХВОРИТИ НА СЕРЦЕВІ НЕДУГИ

Півтора року тому в Шотландії заборонили курити у громадських місцях: ресторанах, пабах, клубах, школах, лікарнях і в'язницях. Дослідники помітили, що курці стали менше звертатися до лікарів.

Учені Единбургського університету вивчили дані дев'яти лікарень і опитали майже дві тисячі шотландців. Виявилося, що найбільше виграла «сердечники». За рік кількість пацієнтів із хворим серцем скоротилася на 17%. Поменшало також інфарктів та інсультів серед курців і людей, які пасивно вдихають тютюновий дим.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ТЕСТ

Американські вчені з Національного генетичного інституту розробили універсальний тест. Майбутні хвороби можна виявити за аналізом крові.

Науковці стверджують, що їх винахід допоможе оздоровити націю. Людина, знаючи, що в неї є схильність до раку, недуг серця чи легень, позбудеться шкідливих звичок. Зменшиться кількість алкоголіків та курців, а з ними – і хвороб.

ХВОРІЄШ НА ВІЛ, ПОДУМАЙ ПРО СЕЛЕН

Хімічний елемент селен відновлює імунну систему хворого на вірус імунodefіциту. Такі дані отримали медики університету Маямі (США) під час експерименту, який тривав дев'ять місяців.

– Припускаємо, що селен допомагає відновити ушкоджені клітини імунної системи, – розповідає Юзеф Азад, лікар National Aids Trust. – Але проводити таку терапію потрібно разом із антиретровірусною. Сам селен ВІЛ-позитивним не може.

СМІШНОГО

У стоматологічному кабінеті. Лікар каже практикантові:

- Я на хвилину десять збігаю в одне місце, а ти поки що цьому пацієнтові забери нерв. Лише не переплутай, як минулого разу. Зрозумів?
- Ага.
- Через десять хвилин практикант підходить до лікаря, застиснувши в пінцеті вирваний нерв, і запитує:
- Лікарю, що робити, коли нерв такий довгий?
- Лікар:
- Оце так так! Сестро, підіть-но до головного лікаря, запитайте, що нам робити зі спинним мозком?!
- Чому твоя сестра вирішила стати стоматологом?
- А їй подобається, коли на неї дивляться чоловіки, відкривши рот і вилупивши очі!
- Лікарю, щоночі мені сниться сон:

переді мною двері з написом. Я стукаю по них руками й ногами, штовхаю з усіх сил, але ніяк не можу відчинити.

- А що за напис на дверях?
- «До себе».
- Пацієнтка:
- Люди вважають мене нахабою.
- Психіатр:
- Я все розумію, пані. Тепер мені треба зробити деякі нотатки. Не могли б ви на кілька хвилин відпустити моє коліно?
- Я сказала психіатру, що мій чоловік випускає носом кільця тютюнового диму, а він каже, що це не є небезпечно.
- Справді, багато хто з чоловіків це робить.
- Але мій не палить.
- Заходить дівчина до лікаря у кабінет.
- Лікар: «Роздягайтеся!»

Дівчина: «А хіба ви не лор?»

Лікар: «Ні. Давайте роздягайтеся».

Дівчина (роздягається): «А хто ж ви?»

Лікар: «А я – окуліст».

Молода дівчина з мамою заходить до лікаря:

- Роздягайтеся, – каже лікар.
- Лікарю, але ж не я хвора, а мати.
- Тоді, – звертається лікар до її матері, – скажіть «А».
- Скромна, сором'язлива жінка приходиться до лікаря з своїми проблемами.
- Роздягайтеся.
- Ой, що ви, лікарю, я дуже соромлюся!
- Тоді йдіть роздягніться за ширмою.
- Через кілька хвилин жінка із-за ширми питає:
- Куди ж мені речі скласти?
- Та покладіть на мої.

Відповіді на кросворд, вміщений у № 17, 2007 р.

Горизонталь: 1. Куба. 3. «Ура». 5. Сало. 7. Лан. 8. Рак. 9. Сфінкс. 11. Мутант. 13. Ока. 14. Катрен. 16. Тритон. 19. Бархан. 21. Брикет. 22. Ера. 23. Клясер. 25. Каолін. 28. Лоб. 29. Рід. 30. Осло. 31. Ада. 32. Арно.

Вертикаль: 1. Курс. 2. Ален. 3. Унісон. 4. Аромат. 5. Скат. 6. Отит. 10. Історія. 12. Артикул. 14. Куб. 15. Ефа. 17. Рур. 18. Нут. 20. Нероба. 21. Бакара. 23. Коло. 24. Соло. 26. Орда. 27. Небо.

ÑĒĀĬ ĀĬ ĎĀ

1. Індивід, ревіт → ↓ 2. Танець

3. Літак ↓

4. 5. Східнослов'янська племена 6. Розриває запах 7. Штат у США

8. Безалкогольний напій

9. 10. Хутровий звір 11. Контур 12. Пістолет

13. ВАЗ-1111

14. Журналістська спілка. (абрєв.)

15. Резервуар 16. Збірник мап 17. Бог сонця 18. Бик

19. «Бронза» на тлі 20. Смуток, телеведучий 21. Наша країна 22. Балка

23. Уривчастий сильний звук 24. Едем

25. Молодавський танець 26. Вправний гімнаст

27. 28. Укр. письменник 29. Багаж 30. Харч

31. Дитинча 32. «...Марія» 33. Укр. телеканал

34. Нац. олімп. комітет 35. 4047 м 36. Городня рослина

37. Японська гра 38. у казахів – поет 39. 40. Нота 41. Подвійне

42. Ювілейне привітання 43. 44. Скаертина 45. Рем.-буд. управління 46. Сильна стать

47. Тропічна рослина 48. «...на» 49. Міжпотиліцею / лобом 50. За лінійю фронту

51. Італійська страва 52. Лікарська рослина 53. Шлюпка

54. Бойовий клич

55. Річка в Україні 56. Родина 57. Прекрасна стать 58. Казкова країна

59. Артіст 60. Біг на певну дистанцію 61. 62. Літак

63. 64. Ротару

65. Столітник 66. Щастя футболиста

67. Співзвучність 68. Бобула 69. Хвалебний вірш 70.

71. Вигляд 72. Його 73. «А я в батька один...»